

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ СТАРТАПІВ НА РІЗНИХ СТАДІЯХ ЇХ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ

Під терміном «стартап» розуміють нові інформаційні проекти, створені з розрахунком на швидкий їх ріст і високу капіталізацію. У відповідності до критеріїв Європейської комісії, успішний бізнес може називатися стартапом ще й за третьої умови окрім інновації та масштабованості – це відносна «молодість» справи – до десяти років [1].

Термін «стартапер» є, в деякому роді, синонімом слова «підприємець» адже справжній стартап є повноцінним бізнесом. Початком роботи над будь-яким стартапом є створення його прототипу. Далі прототип перетворюється в повноцінний продукт, трансформується та розвивається, багато разів масштабуючись. Протягом усього цього часу стартап кілька разів залучає інвестиції, команда стартапу зростає, а складність продукту збільшується. В кінцевому рахунку, метою створення стартапу є його продаж великій корпорації або виведення його акцій на біржу [2].

Кожна стадія розвитку стартапу характеризується різною сумішшю джерел фінансування (рис. 1).

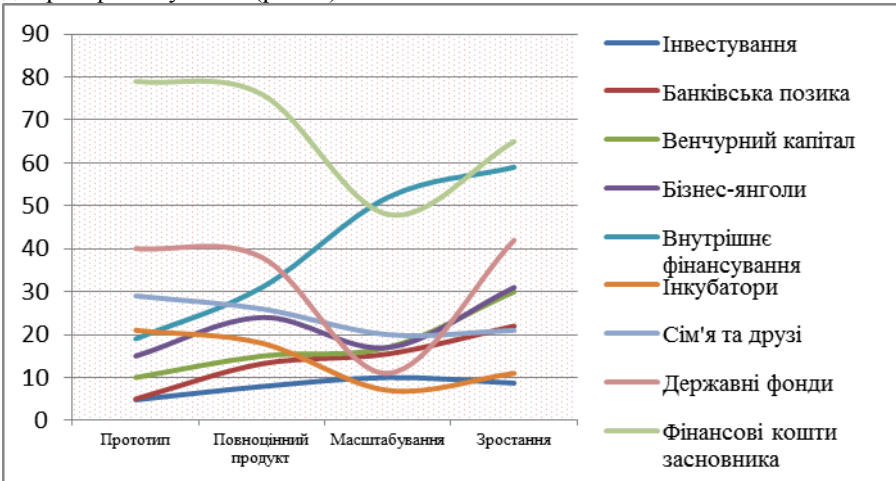

Рис. 1. Найбільш розповсюджені джерела фінансування стартапів на різних стадіях життєвого циклу, %

Фінансові засоби засновників стартапу є актуальними на будь-якій стадії розвитку, і вони, як правило, доповнюються різними поєднаннями інших джерел фінансування залежно від стадії життєвого циклу [1, с. 11]. Внутрішнє фінансування, а також банківські позики набувають все більшої популярності на пізніших етапах розвитку, коли стартапи посилюють свою присутність на

ринку та консолідуєть основну діяльність. Варто зазначити, що для стадії масштабування характерне падіння обсягів майже кожного джерела фінансування, крім внутрішнього та банківських позик.

У процесі розвитку життєвого циклу стартапів фінансові кошти засновників, а також ресурси, надані родиною та друзями, як правило, повільно перестають бути основними джерелами фінансування і підлягають заміні або доповнюються ресурсами, що надходять від зовнішніх зацікавлених сторін. Єдиним джерелом фінансування, доля фінансування якого залишається майже постійною за своїм обсягом, є державне субсидіювання.

Державне субсидіювання стартапів в Україні відбувається при підтримці Українського фонду стартапів, який пропонує гранти в розмірі 25 та 50 тис. дол. в залежності від стадії розвитку із сумарною можливістю отримати 75 тис. дол. в одні руки. Фінансується лише український бізнес з орієнтацією на світові ринки; проекти мають бути на ранніх стадіях розвитку, а до уваги беруться інноваційні IT або високотехнологічні продукти.

Однак такий обсяг фінансування часто буває недостатнім, що змушує наших співвітчизників шукати фінансову допомогу закордоном. Українські стартапери активно користуються підтримкою, що надається міжнародними інституціями, з-поміж яких виділяється масштабна програма Horizon 2020 з бюджетом у майже 80 млрд. євро для підтримки малого та середнього бізнесу. Масштабні закордонні фінансування є найголовнішою причиною «відтоку м'язів».

Згідно із даними сервісу Startup Ranking, Україна посідає 43-тє місце в світі за кількістю стартапів (250), випереджаючи Естонію, Литву, Латвію, Словенію, Словаччину та навіть деякі нові індустріальні країни. Перше місце в рейтингу посідають США, друге – Індія, третє – Велика Британія, першу десятку замикає Бразилія [3]. Для України з її науковим та інноваційним потенціалом 250 стартапів є дуже малою кількістю. Навіть їх успішний подальший розвиток не розв'яже проблеми низького рівня національного інноваційного розвитку, стартапів потрібно в рази більше. Саме тому варто розглянути питання удосконалення механізму державного фінансування, як найбільш стабільного. Наприклад, розширити перелік фінансованих ідей, адже корисні для суспільства та економіки в цілому стартапи можуть бути створені в будь-якій сфері, як то освіта, медіа, медицина тощо.

Перелік використаних джерел:

1. Global startup ecosystem report [Electronic resource]. – Available at: <https://startupgenome.com/reports> (date of appeal: 28.04.20). – Title screen.
2. European startup monitor 2019/2020 [Electronic resource]. – Available at: http://www.europeanstartupmonitor2019.eu/EuropeanStartupMonitor2019_2020_21_02_2020-1.pdf (date of appeal: 28.04.20). – Title screen.
3. Startup Ranking: web-site. Available at: <https://www.startupranking.com> (date of appeal: 28.04.20). – Title screen.